<table>
<tr>
<td>«Рассмотрена»

Руководитель ШМО

_________ /______________ /

Протокол №____

от «___» _________ 20_</td>
<td>«Согласована»

Заместитель директора по УВР МБОУ «СМСОШ имени В.Ф.Тарасова»

_________ /______________ /

«___» _________ 20__г.</td>
<td>«Утверждаю»

Директор МБОУ «СМСОШ имени В.Ф.Тарасова»

________ /______________ /

Приказ № ______

от «___» _________ 20__г.</td>
</tr>
</table>

Рабочая программа
по татарской литературе для 10 класса

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Старомокшинская средняя общеобразовательная школа
имени В.Ф.Тарасова» Аксубаевского муниципального района
Республики Татарстан

Мирзяновой Назии Сантбурхановны,
учителя татарского языка и литературы
первой квалификационной категории.

Рассмотрена и принята на заседании
педагогического совета.
Протокол № ___от ________ августа

Срок реализации: 2018-2019 учебный год

<u>**Аңлатма язуы**</u>

Эш программасы түбәндәге документларга нигезләнеп төзелде:

-Татарстан Республикасының Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан расланган “Рус телендә урта(тулы) гомуми белем бирү мәктәпләре өчен татар теле һәм әдәбиятыннан үрнәк программалар”: 1-11 нче сыйныфлар/төз.-авт.:Ф.Ф. Харисов, Ч.М. Харисова, В.А.Гарипова, - Казан: Мәгариф, 2011. – 237 б.

. - Положением о рабочей программе учебных предметов , курсов МБОУ «Старомокшинская СОШ им.В.Ф.Тарасова» , утвержденным приказом от 29.08.2018 г. № 175

-Учебным планом МБОУ «Старомокшинская СОШ им.В.Ф.Тарасова» на 2018-2019 учебный год , утвержденным приказом от 29.08.2018 г № 168, календарным учебным графиком , утвержденным приказом от 29.08.2018 г №171

- Основной образовательной программы среднего общего образования МБОУ «Старомокшинская СОШ им.В.Ф.Тарасова»

Х. Й. Миңнегулов, Н. С. Гыймадиева. Татар әдәбияты: рус телендә урта гомуми белем бирү мәкт. 10 нчы сыйныфы өчен дәреслек-хрестоматия (татар балалары өчен). – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2012. – 367 б., Татарстанның Мәгариф һәм Фән министрлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән дәреслек.

<u>**Эш программасының эчтәлеге**</u>

Билгеле булганча, укытуның максаты җәмгыять тарафыннан куелган социаль заказ белән билгеләнә. Татарстан Республикасының белем бирү системасына куйган төп бурычы – иҗади фикерләүче, инициативалы, иҗтимагый тормышта актив катнашучы, белемле, ике дәүләт телендә һәм чит телләрдә дә иркен сөйләшеп аралашучы, билингваль шәхес формалаштыру.

Белем бирү өлкәсендә татар әдәбияты – эстетик төркемгә керүче предметларның берсе. Музыка, рәсем сәнгате белән янәшә сүз сәнгате – әдәбият укытыла. Ул дөньяны, тормышны, тарихны һәм бүгенгене, кешенең үз-үзен тотышын, психологиясен аңлауга ачкыч ролен үти, чөнки әдәбиятның төп өйрәнү-сүрәтләү объекты – кеше, аның рухи дөньясы, тышкы дөнья, мохит һәм башка кешеләр белән мөнәсәбәтләре.

Әдәбияттан гомуми төп белем бирү баскычының <u>максатлары</u>:

- татар әдәбиятының тарихи барышы турында гомуми караш булдыру;
- татар әдәбиятының барышын, аның аерым чорлардагы торышын, чор әдәбиятының йөзен билгеләүче язучылар иҗатын анализларга һәм бәяләргә өйрәтү;
- әдәби-теоретик белемнәр нигезендәәдәби әсәрнең, язучы иҗатының, чор , гомумән татар әдәбиятыныңүзенчәлекләрен табарга күнектерү;
- иҗади фикерләүдәге уртак Һәм милли үзенчәлекләрне танырга өйрәтү.

Гомуми төп белем бирү мәктәбендә татар телен укытуның <u>бурычлары</u>:

- укучының татар әдәби телен үзләштерүенә, текстны аңлап, йөгерек һәм сәнгатьле итеп укуына, дөрес яза белүенә, әдәби тел нормаларын саклап, төрле темаларга иркен сөйләшүенә ирешү;

- балаларның татар әдәбияты, халык авыз иҗаты, татар халкының музыкасы, театры, сынлы сәнгате белән таныштыру, күренекле язучылар һәм аларның әсәрләрен үзләштерүләренә ирешү;
- укучыларга татар халкының килеп чыгышы, тарихи язмышы, чит илләрдәге милләттәшләребез тормышы турында мәгълүматлар бирү;
- халык тарихын һәм мирасын өйрәнү аша яшүсмерләрдә Ватанга, халыкка, туган телгә мәхәббәт, олыларга, кечеләргә һәм, гомумән, кешегә ихтирам, мәрхәмәтлелек, шәфкатьлелек тәрбияләү.

Әдәбияттан гомуми төп белем бирү баскычында белем бирү эчтәлегенең мәҗбүри минимумы

Бу баскычта укыту предметы буларак матур әдәбиятның төп эчтәлеге – күпгасырлык әдәби мирасның иң камил әсәрләре, аерым язучылар иҗаты. Белем алу – аларны уку һәм өйрәнү, тикшерү-анализлау һәм нәтиҗәләр ясый, бәяли алу дигән сүз.

Уку-укыту процессында өйрәнү өчен әдәби әсәрләрне сайлап алуда төп таләп булып аларның сәнгати кыйммәте, гуманистик эчтәлеге, укучы шәхесенә уңай йогынты ясавы, аның үсеш бурычлары һәм яшь үзенчәлекләренә туры килүе, милли рух белән сугарылуы, шулай ук мәдәни-тарихи традицияләргә һәм белем бирү тәҗрибәсенә нигезләнүе тора.

Программаларда укучыларның түбәндәге мәсьәләләрне белүе чагылыш табарга тиеш: сүз сәнгатенең образлы табигате; тәкъдим ителгән әдәби әсәрнең эчтәлеге; классик әдипләрнең тормыш һәм иҗат юлларының төп фактлары; стандартта билгеләнгән һәм программада күрсәтелгән әдәби-теоретик төшенчәләр; әдәби текстны кабул итү һәм анализлау; әдәби текстның мәгънәви өлешләрен аерып чыгару; укыган буенча тезислар һәм план төзү; әдәби әсәрнең төрен һәм жанрын ачыклау; укыган әсәрнең темасын, проблемасын, идеясен билгеләү; геройларга характеристика бирү;сюжет, композиция үзенчәлекләрен, махсус сурәтләү чараларының ролен ачу; әдәби әсәрдәге вакыйгаларны һәм геройларны чагыштыру; автор позициясен ачыклау; укыганга үзеңнең мөнәсәбәтеңне белдерү; әсәрне сәнгатьле итеп уку; кабатлау сөйләүнең төрләреннән файдалану; өйрәнелгән әсәргә телдән һәм язмача фикерләрне белдерү; укыган әсәр буенча фикер алышуда катнашу; фикерләреңне дәлилле белү; укыган әсәргә бәяләмә язу; татар әдәби теленең нормаларына нигезләнеп, кирәкле темага телдән һәм язмача бәйләнешле текст төзү, эстетик зәвыкка туры килә торган әдәби әсәрләрне сайлау һәм аларны бәяләү; аерым автор, аның әсәре, гомумән әдәбият турынды кирәкле мәгълүматны белешмә әдәбият, вакытлы матбугат, Интернет чаралары һ.б. аша эзләү.

Әдәбияттан гомуми төп белем бирү баскычында укучыларның белем дәрәҗәсенә таләпләр:

- әдәби-тарихи процессның төп закончалыкларын, этапларын, чор әдәбиятына зур өлеш керткән әдипләр иҗатын белергә;
- мәктәп курсында өйрәнелгән әсәрләрне чорларныңүсеш тәртибендәөзлексез барыш итеп кузалларга;
- әсәрне чорга хас юнәлеш белән бәйлелектә тикшерергә, аңлатырга;
- әдәбият тарихы һәм теориясе буенча нигезләнеп, әдәби әсәрне анализларга һәм шәрехләргә;
- әдәбият теориясенә караган иң әһәмиятле төшенчәләрне, аларның билгеләмәләрен белергә (әдәби процесс, иҗат методы һ.б.)

Әдәбияттан гомуми төп белем бирү баскычында формалаштырырга тиешле күнекмәләр:

- әдәби әсәрне иҗтимагый һәм мәдәни тормыш күренешләре белән бәйлелектәаңлау;

- изложение һәм өйрәнелгән әсәрләр буенча яки бирелгән темага сочинение язу;
- тәкъдим ителгән яки укучы үзе сайлаган әсәрләрне (шигырь, проза) яттан сөйләү;
- язучыларның иҗатларын, әсәрләрен чагыштырып уртак һәм аермалы якларын аңлата, бәяли белү;
- әдәби сүрәт чараларын тиешенчә кулланып, татар әдәби текстларын рус теленә һәм киресенчә тәрҗемә итү.

Татар әдәбиятыннан программаның эчтәлеге

№	**Төп темалар**	**Сәгать**	**Белем һәм күнекмәләр**
1	V-XIIгасыр әдәбияты	1	Борынгы татар әдәбияты турында белешмә. Орхон-Енисей ташъязмалары
2	Татар әдәбияты тарихына кереш	1	Татар әдәбиятының чорларга бүленеше, борынгы төркиләрдә язу, гомумтөрки әдәбият турында белешмә, Борынгы һәм Урта гасыр әдәбиятларына күзәтү.
3	Болгар чоры: тарихы һәм мәдәнияте	3	Болгар чорының тарихы Һәм мәдәнияте, ядкярләр.
4	Алтын Урда: тарихы һәм мәдәнияте	4	Алтын Урда чорында иҗат иткән әдипләр, аларның әсәрләре.
5	Казан ханлыгы чоры	2	Тарихи күзәтү, Казан ханлыгы әдипләре.
6	XVII - XVIII йөз әдәбияты	4	Татар ханлыкларының бетерелүе, бу чорда туган фольклор әсәрләре, язма истәлекләр
7	XIX йөз әдәбиятына һәм мәдәнияте	8	Тарихи-мәдәни күзәтү, XIX йөз әдәбиятына хас аерым сыйфатлар, бу чорда иҗат иткән әдипләр
8	XX йөз башы әдәбиятына күзәтү	12	XX йөз башы әдәбиятына тарихи-мәдәни күзәтү, бу чор әдәбиятына хас үзенчә-лекләр, бу чорда иҗат иткән шагыйрьләр, прозаиклар, драматурглар
9	Бәйләнешле сөйләм үстерү	4	Балаларны матур, дөрес, төгәл итеп сөйләргә өйрәтү әдәбият дәресләренең төп бурычларыннан санала.
	Барлыгы	**35**	

Ятлау өчен әсәрләр

Г.Тукай. Милли моңнар.
С.Рәмиев. Таң вакыты.
Дәрдемәнд. Кораб.
Ф. Әмирхан. Хәят (*өзек*).
Ш. Бабич Язгы җыр.

Дәрестән тыш уку

Кол Гали. Кыйссаи Йосыф.
Г.Исхакый. Кәләпүшче кыз.
Ф.Әмирхан. Хәят.
И.Нуруллин. Тукай.

Дәреслек

Х. Й. Миңнегулов, Н. С. Гыймадиева. Татар әдәбияты: рус телендә урта гомуми белем бирү мәкт. 10 нчы сыйныфы өчен дәреслек-хрестоматия (татар балалары өчен). – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2012. – 367 б.

ТЕМАТИК ПЛАН

№	Темалар	Сәгать саны
V-XIIгасыр әдәбияты- 1 сәг.		
1.	Гомумтөрки әдәбият.	1
Татар әдәбияты тарихына кереш - 1 сәг.		
2.	Татар әдәбияты тарихына кереш.	1
Болгар чоры: тарихы һәм мәдәнияте- 3 сәг.		
3.	Болгар чоры: тарихы Һәм мәдәнияте.	1
4.	Кол Гали «Кыйссаи Йосыф» поэмасы белән танышу.	1
5.	Кол Гали «Кыйссаи Йосыф» поэмасыннан өзеккә анализ.	1
Алтын Урда: тарихы һәм мәдәнияте- 4 сәг.		
6.	Алтын Урда: тарихы Һәм мәдәнияте, әдипләр.	1
7.	Сәйф Сараиның тормыш юлы. «Сөһәйл вә Гөлдерсен” әсәре.	1
8.	«Идегәй» дастанын уку, анализ	1
9.	**Б.С.Ү.** Татар каһарманнары	1
Казан ханлыгы чоры- 2 сәг.		
10.	Казан ханлыгы чоры. Мөхәммәдьярның тормыш юлы.	1
11.	Мөхәммәдьяр «Нуры содур», «Төхфәи мәрдан»	1
XVII- XVIII йөз әдәбияты- 4 сәг.		
12.	XVII йөз әдәбияты. Мәүла Колый хикмәтләре: “Юмартлык бу күңелне рушан кылыр”, “Игенчелек гали эшдер”.	1
13.	XVIII йөз әдәбияты.	1
14.	Габдерәхим Утыз Имәнинең тормыш юлы Һәм эшчәнлеге, иҗаты	1
15.	Урта гасыр әдәбиятына йомгак.	1
XIX йөз әдәбиятына һәм мәдәнияте- 8 сәг.		
16.	XIX йөз әдәбиятына һәм мәдәниятенә күзәтү	1
17.	Г.Кандалыйның тормыш юлы, иҗат мирасы. «Сәхибҗәмал» поэмасы.	1
18.	ШиҺабеддин Мәрҗәнинең тормыш юлы Һәм күпкырлы эшчәнлеге.	1
19.	М. Акмулланың тормышы һәм иҗаты. “Башка милләт алга таба барыр булды”, “Сүз чыгар шагыйрь-ләрдән хикмәт белән”.	1
20.	Фатих Кәрими “Морза кызы Фатыйма” повесте. *Яңа тема.*	1
21.	Каюм Насыйриның тормыш юлы, күпкырлы эшчәнлеге ,әдәби эшчәнлеге. «Әбүгалисина кыйссасы».	1
22.	Муса Акъегетнең тормыш юлы. “Хисамеддин менла» әсәре белән танышу.	1
23.	ЗаҺир Бигиевнең тормыш юлы, иҗат мирасы. «Меңнәр, яки Гүзәл кыз Хәдичә».	1

XX йөз башы әдәбиятына күзәтү- 12 сәг.		
24.	XX йөз башы әдәбиятына күзәтү.	1
25.	Гаяз Исхакыйның тормышы һәм иҗаты “Көз”. «Ул әле өйләнмәгән иде» әсәре белән танышу.	1
26.	**С.Т.У.** Г.Исхакый “Кәләпүшче кыз”.	1
27.	Габдулла Тукайның тормыш юлы, иҗаты.“Милли моңнар”, “Сәрләүхәсез”, “Күңел” шигырьләре. Композитор Н.Җиһанов, рәссам Б. Урманче.	1
28.	Дәрдемәнднең тормыш юлы Һәм иҗаты. “Кораб”, “Бәллү”, “Видагъ” шигырьләре.	1
29.	С.Рәмиевнең тормыш юлы Һәм иҗаты. “Таң вакыты”, “Мин” шигырьләре.	1
30.	Г. Камалның тормыш юлы. «Бүләк өчен» комедиясе. Артист әм язучы Габдулла Шамуков иҗаты.	1
31.	Ф. Әмирханның тормыш юлы. «Хәят» повесте	1
32.	М.Фәйзинең тормыш юлы. «Галиябану».	1
33	**Б.С.Ү**. Минем яраткан героем.	1
34	**Арадаш аттестаця.(тест).**	1
35.	Ш.Бабичның тормышы Һәм иҗаты. “Кандала” балладасы.	1

Кушымта

Календарь- тематик план

№	Темалар	Сәгать саны	Үткәрү вакыты	
			план	фактик
V-XIIгасыр әдәбияты- 1 сәг.				
1.	Гомумтөрки әдәбият.	1	7.09	
Татар әдәбияты тарихына кереш - 1 сәг.				
2.	Татар әдәбияты тарихына кереш.	1	14. 09	
Болгар чоры: тарихы һәм мәдәнияте- 3 сәг.				
3.	Болгар чоры: тарихы Һәм мәдәнияте.	1	21. 09	
4.	Кол Гали «Кыйссаи Йосыф» поэмасы белән танышу.	1	28. 09	
5.	Кол Гали «Кыйссаи Йосыф» поэмасыннан өзеккә анализ.	1	3. 10	
Алтын Урда: тарихы һәм мәдәнияте- 4 сәг.				
6.	Алтын Урда: тарихы Һәм мәдәнияте, әдипләр.	1	10. 10	
7.	Сәйф Сараиның тормыш юлы. «Сөһәйл вә Гөлдерсен” әсәре.	1	17. 10	
8.	**БСҮ**. Татар каһарманнары.	1	24. 10	
9.	«Идегәй» дастанын уку, анализ	1	7. 11	
Казан ханлыгы чоры- 2 сәг.				
10.	Казан ханлыгы чоры. Мөхәммәдьярның тормыш юлы.	1	14. 11	
11.	Мөхәммәдьяр «Нуры содур», «Төхфәи мәрдан»	1	21. 11	
XVII- XVIII йөз әдәбияты- 4 сәг.				
12.	XVII йөз әдәбияты. Мәүла Колый хикмәтләре: “Юмартлык бу күңелне рушан кылыр”, “Игенчелек гали эшдер”.	1	28. 11	
13.	XVIII йөз әдәбияты.	1	05. 12	
14.	Габдерәхим Утыз Имәнинең тормыш юлы Һәм эшчәнлеге, иҗаты	1	12.12	
15.	Урта гасыр әдәбиятына йомгак.	1	19. 12	
XIX йөз әдәбиятына һәм мәдәнияте- 8 сәг.				
16.	XIX йөз әдәбиятына һәм мәдәниятенә күзәтү	1	9. 01	
17.	Г.Кандалыйның тормыш юлы, иҗат мирасы. «Сәхибҗәмал» поэмасы.	1	16.01	
18.	ШиҺабеддин Мәрҗанинең тормыш юлы Һәм күпкырлы эшчәнлеге.	1	23. 01	
19.	М. Акмулланың тормышы һәм иҗаты. “Башка милләт алга таба барыр булды”, “Сүз чыгар шагыйрь-ләрдән хикмәт белән”.	1	30. 01	
20.	Фатих Кәрими “Морза кызы Фатыйма” повесте. *Яңа тема.*	1	06. 02	
21.	Каюм Насыйриның тормыш юлы, күпкырлы эшчәнлеге ,әдәби эшчәнлеге. «Әбүгалисина кыйссасы».	1	13. 02	
22.	Муса Акъегетнең тормыш юлы. “Хисамеддин менла» әсәре белән танышу.	1	20. 02	
23.	ЗаҺир Бигиевнең тормыш юлы, иҗат мирасы. «Меңнәр, яки Гүзәл кыз Хәдичә».	1	27. 02	

XX йөз башы әдәбиятына күзәтү- 12 сәг.				
24.	XX йөз башы әдәбиятына күзәтү.	1	6. 03	
25.	Гаяз Исхакыйның тормышы һәм иҗаты “Көз”. «Ул әле өйләнмәгән иде» әсәре белән танышу.	1	13. 03	
26.	**С.Т.У.** Г.Исхакый “Кәләпүшче кыз”.	1	20.03	
27.	Габдулла Тукайның тормыш юлы, иҗаты.“Милли моңнар”, “Сәрләүхәсез”, “Күңел” шигырьләре. Композитор Н.Җиһанов, рәссам Б. Урманче.	1	03. 04	
28.	Дәрдемәнднең тормыш юлы Һәм иҗаты. “Кораб”, “Бәллү”, “Видагъ” шигырьләре.	1	10. 04	
29.	С.Рәмиевнең тормыш юлы Һәм иҗаты. “Таң вакыты”, “Мин” шигырьләре.	1	17. 04	
30.	Г. Камалның тормыш юлы. «Бүләк өчен» комедиясе. Артист һәм язучы Габдулла Шамуков иҗаты.	1	24. 05	
31.	Ф. Әмирханның тормыш юлы. «Хәят» повесте	1	08.05	
32.	М.Фәйзинең тормыш юлы. «Галиябану».	1	15.05	
33	**Б.С.Ү**. Минем яраткан героем.	1	15. 05	
34	**Арадаш аттестацця.(тест).**	1	22. 05	
35.	Ш.Бабичның тормышы Һәм иҗаты. “Кандала” балладасы.	1	29. 05	